

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.355/2014/10.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2014. szeptember 24. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmény miatt ellen indult büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. február 26. napján kihirdetett 25.B.636/2012/50. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott cselekményének minősítése helyesen:
emberölés büntette (1978. évi IV. tv. 166.§ (1) (2) bekezdés d) pont),
kifosztás büntette (1978. évi IV. tv. 322. § (1) bekezdés b) pont).

A vádlott szabadságvesztésének végrehajtási fokozatát börtönben határozza meg.

A vádlott feltételes szabadságra bocsátásával kapcsolatos ítéleti rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztés tartamába beszámítja.

A másodfokú eljárásban 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s:

A Debreceni Törvényszék első fokú határozatával vádlottat a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő emberölés büntetében és a Btk. 366. § (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott kifosztás büntetében mondta ki bűnösnek. Ezért őt 15 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett arról, hogy a vádlott a szabadságvesztés büntetés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe való beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség vádlott általi viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosításért, a kiszabott büntetés és tartamának felemelése érdekében, míg a vádlott indokainak megjelölése nélkül, védője pedig felmentés vagy enyhítés végett jelentett be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.532/2013/4-I. számú átiratában az ügyési fellebbezést fenntartotta. Indítványozta, hogy az ítélet a vádlott terhére megállapított bűncselekményeket az elkövetéskor hatályos büntető törvény szerint minősítse, és a vele szemben kiszabott büntetés tartamát emelje fel.

A másodfokú bíróság a fellebbezéseket a Be. 361. § (1) bekezdése alapján, nyilvános ülésen bírálta el.

A nyilvános ülésen az ügyész írásban benyújtott indítványát fenntartva a vádlott terhére rótt cselekmények 1978. évi IV. törvény szerinti minősítését és a kiszabott szabadságvesztés büntetés súlyosítását indítványozta.

A védő kiemelte, hogy a vádlott által a nyomozás során részben a kirendelt védője távollétében tett beismerő vallomás nem szolgálhat a tényállás alapjául. Nem volt semmilyen nyom, ami a vádlotthoz köthető. A sértett sérüléseiből az következik, hogy a vádlotton lennie kellett volna a sértettől származó vérnyomnak. Az sem lehet perdöntő bizonyíték, hogy a villanyt hol lehet felkapcsolni és hol nem a szobában. Ezért elsődlegesen a vádlott felmentését kérte az elne emelt vádak alól. Másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette kellően figyelembe enyhítő körülményként a vádlott egészségügyi állapotával kapcsolatos szakértői véleményeket, azt, hogy súlyos betegségben szenved.

A vádlott az utolsó szó jogán megtett felszólalásában ártatlanságáról nyilatkozott, felmentését kérte.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítélet a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat és vizsgálta az ítélet megalapozottságát is.

Ennek során megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok szerint folytatta le. Nem vétett sem feltétlen (Be. 373. § (1) - (3) bekezdés) sem olyan relatív eljárási hibát (Be. 375. § (1) bekezdés), mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nagyrészt megalapozott, csak kisebb részben hiányos a Be. 351.§ (2) bekezdés b/ pontja alapján.

A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján orvosolható volt. Az ítélet a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében a következők szerint egészíti ki.

sértett 1935. május 13-án született, így halálakor 77 éves volt.

A sértett életkorának jelentősége van az emberölési ügyben, különös tekintettel a 2012. évi C. törvény 160. § (2) bekezdésének k) pontjára, amint azt az ítélet tábla a későbbiekben kifejti.

A kiegészítést követően a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált, és a Be. 352. § (2) bekezdése alapján ítéletét a másodfokú bíróság arra alapította.

A tényállás akkor megalapozott, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően a vád tárgyává tett eseményeket megalapozatlansági hibáktól mentesen rögzíti. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tartható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi lényeges tényre alapos bizonyítást folytatott. A nem vitásan ellentétes bizonyítási anyag alapján a büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

Számot adott a törvényszék arról, hogy miért használható fel bizonyítékként a vádlott 2012. május 15. napján történt kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv, mely a beismerő vallomását tartalmazza, annak ellenére, hogy a vádlott kirendelt védője késve érkezett meg a kihallgatásra. Az ítélet tábla is egyetért azzal, hogy a nyomozóhatóság nem sértette meg a Be. 46. §-ban és a 184. § (2) bekezdésében írtakat.

Az elsőfokú bíróság körültekintően vizsgálta a terhelt eltérő tartalmú vallomásait. Meggyőzően indokolta, hogy miért a cselekmény beismerését tartalmazó vallomását tette a tényállás alapjává, szemben tagadó vallomásaival. Az ítélet tábla az igen részletes és meggyőző, logikai hibáktól mentes indokolással e körben egyetértett. A beismerő vallomás az, amely az egyéb bizonyítékokkal, így a tanúvallomásokkal is összhangban áll. Egyébiránt megállapítható, hogy a vádlott nem adta megfelelő indokát annak, hogy miért tett beismerő vallomást, amennyiben nem az felel meg a valóságnak.

A sértett által elszenvedett sérüléseket, azok keletkezési módját, az alkalmazott erőbehatások számát, irányát és intenzitását, valamint az elkövetés eszközét és a sérülések következményeit helytállóan alapította az igazságügyi orvos és genetikai szakértői véleményekre.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §). Kiemeli az ítélet tábla, hogy a hatályos perjogi rendszerben ténybírósnak egyértelműen az elsőfokú bíróság minősül. A másodfokú bíróságnak ugyan viszonylag széleskörű revíziós lehetőségei vannak, azonban a tényállás tekintetében a reformáció szűkebb körű. A tényállás módosítására csak megalapozatlanság esetén van lehetőség. Eltérő tényállás megállapítására (a vádlott

javára) szintén csak akkor van mód, ha az első fokú ítélet megalapozatlansági hibában szenved. Minden más esetben, tehát ha az okszerűen mérlegelt tényállás megalapozott, a másodfokú bíróság nem mérlegelheti át a bizonyítékokat, és nem változtathat az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényálláson.

A törvényszék a megállapított tényállásból okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és helyes a terhére megállapított cselekmények emberölés büntetteként és kifosztás büntetteként való minősítése.

Azt is helytállóan állapította meg a törvényszék, hogy az emberölés büntette különös kegyetlenséggel elkövetettként minősül. Az e körben adott indokolása is kifogástalan és teljes.

Nem osztotta azonban az ítéletábra a törvényszék álláspontját az alkalmazandó büntető törvény kérdésében.

A cselekmény elkövetése után, 2013. július 1-jén hatályba lépett a 2012. évi C. törvénybe foglalt új büntető anyagi jogi kódex (továbbiakban Btk.). Az ítéletábrának elsődlegesen ezért vizsgálnia kellett, hogy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt, vagy az 1978. évi IV. törvényt (régii Btk.) kell-e alkalmazni. A büntető törvénynek az időbeli hatályra vonatkozó előírásai szerint főszabályként a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Kivételt jelent, ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálandó el, mert ezen esetekben az új büntető törvény alkalmazásának van helye.

Annak eldöntése érdekében, hogy melyik törvény eredményez enyhébb elbírást, a bíróságnak egy lépcsőzetes gondolati folyamatot kell levezetni, a büntetendőségen, a büntetési tételek s az egyéb büntetéskiszabási rendelkezéseken keresztül úgy, hogy összességében meg lehessen ítélni, hogy melyik törvény az enyhébb. Az időbeli hatályhoz fűződő elvek helyes alkalmazásához csak az vezethet, ha a bíróság kizárólag azon szabályoknak tulajdonít jelentőséget, amelyek az elkövetővel szemben valóban alkalmazásra kerülnek. A vizsgálat során a konkrét magatartást a bírói szillogizmus folyamatában mindkét jogszabály szerint „el kell bírálai”, s azt kell enyhébbnek tekinteni, amelynek alkalmazása enyhébb megítéléshez vezet.

Az elkövetéskor hatályban volt törvény az 1978. évi IV. törvény szerint a büntetési tétel középértékhez igazított büntetés kiszabás még nem volt irányadó. Halmazati büntetés esetén a szabadságvesztés mértékének felső határa 20 év volt. Az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény szerint a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a büntetési tétel középértéke irányadó. Halmazati büntetés esetén a szabadságvesztés leghosszabb tartama 25 év. Az elbíráláskor hatályos törvény szerint az emberölésnek minősítő körülménye az elsőfokú bíróság által a súlyosító körülmények között megállapított időskorú, védekezésre korlátozottan képes személy sérelmére való elkövetés is (Btk. 160. § (2) bekezdés k) pont). Az emberölés büntette az elbíráláskor hatályos Btk. szerint két körülmény miatt is súlyosabban minősülne.

A középértékes szabály pedig, mint alapvető büntetéskiszabási norma, olyan szigorítást jelent, mely folytán a feltételes szabadságot érintő szabályok kedvezőbb volta sem eredményezheti az új törvény alkalmazását, függetlenül a súlyosítási tilalom szabályaitól (I. Kúria Bfv.III.96/2014/5., ÍH 20134.44.).

Ennek megfelelően jelen ügyben az 1978. évi IV. törvény alkalmazandó. Az emberölés büntette a 166.§ (1) bekezdése (2) bekezdés d) pontja szerint, a kifosztás büntette pedig a 322. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősül.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárta, és a vádlottal szemben tettarányos, a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló büntetést szabott ki, mely eltúlzottan szigorúnak vagy enyhének nem tekinthető, lényeges enyhítése illetve súlyosítása nem indokolt, ezért az arra irányuló védelmi és vádhatósági fellebbezést az ítéletábra nem találta alaposnak.

A kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozata az 1978. évi IV. törvény 42. § (2) bekezdés b/2) pontja alapján fegyház, azonban az ítéletábra tekintettel a vádlott életkorára és igazolt súlyos betegségére a 45. § (2) bekezdése alkalmazásával, eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot, börtönt határozott meg.

Az 1978. évi IV. törvény alkalmazása esetén nincs helye a feltételes szabadságról való ítéleti rendelkezésnek, ezért az ítéletábra azt mellőzte.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a szükséges részben megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésének alkalmazásával helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időnek a főbüntetésbe való beszámítása a Btk. 99. § (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítására vonatkozó rendelkezés a Be. 381. § (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2014. évi szeptember hó 24. napján

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács tagja, előadó

Dr. Bakó József sk.
a tanács tagja

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 25.B.636/2012/50. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. szeptember 24.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.